

NIEUWSBRIEF PROJECT WIERUM

Beste lezer,

Voor u ligt de tweede nieuwsbrief, uitgegeven door de projectgroep Wierum. Met deze nieuwsbrief willen we u graag op de hoogte brengen van alle bewegingen, vorderingen en werkzaamheden. In het eerste artikel 'het project Wierum heeft een naam' zal niet alleen de naam bekend worden gemaakt, maar ook een korte introductie worden gegeven. Het bedrijf wat het definitieve ontwerp maakt komt aan bod en ook de resultaten van het afstudeeronderzoek van Anna-Maaike v.d. Weide worden beschreven. Als laatste wordt een vooruitzicht gegeven. Wij hopen dat u het project met interesse blijft volgen.

Groet,
De projectgroep Wierum

HET PROJECT WIERUM HEEFT EEN NAAM

Door: Anna-Maaike v.d. Weide, namens de projectgroep Wierum.

WIERUM - De naam voor het project Wierum is bekend. Vanaf vandaag zal het 'project de Kromme Horne' heten. Deze naam is het vaakst doorgegeven via de enquête. De naam heeft daarnaast een mooie betekenis en is Wierums' eigen.

Horne heeft vele betekenissen. Horne is een parochie van de Deense Volkskerk in de Deense gemeente Varde¹, daarnaast is het een verkorte Germaanse naam². In de middeleeuwen betekende Horne heerlijkheid³ en iets later werd Horne gebruikt om het adellijk geslacht aan te wijzen⁴. De definitie: 'Hoek, in het water vooruitspringend stuk land'⁵ lijkt echter meer te staven met het prachtige kwelder gebied buitendijks. Horne werd in 1634 gebruikt om een in het water, vooruitspringende hoek land aan te duiden. Op oude topografische kaarten is te zien dat de kwelder er rond 1830 lag, vermoedelijk gebruikten ze toen de aanduiding 'Horne' nog. Want de kwelder, die ook de naam de Kromme Horne heeft gekregen, is ook een in het water vooruitspringend stuk land. Waar 'Kromme' vandaag komt is voor mij een vraag, maar voor u misschien een weet?

Voordat ik verder uitweid over de gekozen naam, eerst een korte update over de voortgang van het project. Met betrekking tot de afstudeeropdracht is gesproken met vele partijen die invloed uitoefenen op, of ondervinden van het project. Enkele van deze partijen zijn Rijkswaterstaat, de Waddenvereniging, het Wetterskip en de Provincie Fryslân. Over het algemeen is iedereen enthousiast en zien we voldoende mogelijkheden om buitendijks iets te realiseren wat ook de kwelder zal behouden. Want dat werd duidelijk in de enquête, dat we de kwelder belangrijk vinden. Dit heeft de werkgroep dan ook als belangrijkste eis aan het project gesteld. Naast dat de andere randvoorwaarden zijn geformuleerd, is er ook een nieuwe ontwerp ontstaan waarbij we aan de wensen kunnen voldoen.

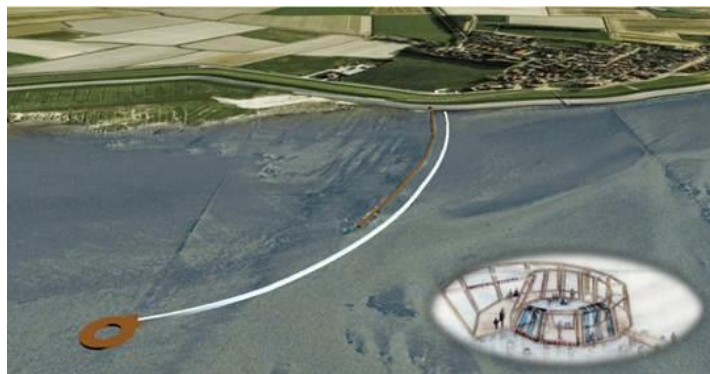
Het ontwerp, afbeelding één, laat een nieuwe pier zien. De nieuwe pier zal naast de bestaande dam worden gelegd. Op deze manier blijft de oude dam beschermd, met het oog op de cultuurhistorie en blijft de kwelder naar verwachting behouden. Een ecologische ingenieursbureau zal uitwijzen of dit ook werkelijk zo is. Daarnaast zal het bedrijf een passende beoordeling

schrijven, die mee wordt genomen in de vergunning aanvraag. Aan het einde van de pier zal een Wadwachtpost c.q. getijdenbad komen. Er zijn gesprekken gaande tussen de projectgroep en It Fryske Gea over de overname van het beheer. Het getijden bad wordt in dit ontwerp verwerkt, dit nieuwe ontwerp wordt zo snel mogelijk aan het dorp gepresenteerd. In dit ontwerp nemen we ook de aanleg van bootjes mee, een soort 'marrekrite steiger' idee.

Waarom we voor het nieuwste ontwerp hebben gekozen? Na de enquête bleek het ontwerp: de oude dam vervangen door een nieuwe pier, met getijden bad, een strand en kwelderbehoud de voorkeur te hebben. Uit de overige vragen bleek dat kwelderbehoud en cultuurhistorie belangrijk is, na een gesprek met Rijkswaterstaat om deze aspecten te combineren is het nieuwe ontwerp ontstaan. Uit de haalbaarheidstoets, onderdeel van de afstudeeropdracht is het laatste ontwerp ook het meest uitvoerbare ontwerp.

Of er nog overige updates zijn? Ja. Niet zo zeer over het project de Kromme Horne, maar over de Waadolympiade. Op de informatie avond van het dorp is al een kleine introductie gegeven. De projectgroep wil graag een Waadolympiade organiseren, om het grotere project aan te kondigen. Tijdens de Waadolympiade kunnen spellen zoals: sliksleeën, Waadvolleybal en Waadvoetbal worden uitgeoefend. Een korfbalwedstrijd op de kwelder is ook een optie. Dit deden ze vroeger immers ook? Voor de Waadolympiade is een aparte werkgroep opgericht. Jolande de Graaf zit hier in vanuit

Afbeelding 1 Het nieuwe ontwerp. Een pier met Wadwachtpost in combinatie met het getijden bad om kwelderbehoud te stimuleren. Een strand kan eventueel later worden aangelegd, hier is nog niet genoeg informatie over de effecten van het zand.

¹ (Encydo, 2016)

² (definitie, 2017)

³ (gtb, 2011)

⁴ (wikipedia, 2013)

⁵ (Anon., 2013)

de projectgroep Wierum. Daarnaast zijn Annie Corton, Pietsje Duinstra en Mariëlle Lammers als Wierumers aangeschoven om het te organiseren voor het jaar 2018. Vanuit de gemeente Dongeradeel is Anke Margryt Jacobs (sportcoach) aangeschoven, zij heeft de adviesrol binnen de werkgroep. Wilt u zich ook aanmelden als helpende hand voor de Waadolympiade? Graag! U kunt een mail sturen met naam, toenaam en wat u voor de olympiade kunt betekenen naar projectwierum@gmail.com. U hoort dan zo snel mogelijk van ons.

Om nog even terug te komen op de naam. Project de Kromme Horne dus. Waarom de Kromme Horne? Ten eerste, omdat het een naam is die bij Wierumers bekend is. Ten tweede, is de Kromme Horne een belangrijk gebied voor de bewoners. Ten derde, de pier wordt krom, het is daarom wel toepasselijk. Ten vierde, Horne betekend: 'hoek, in het water vooruitspringend stuk land'. Als laatste, de naam is het vaakst doorgegeven in de enquête en is Wierums' eigen.

Vragen? Interesse? Je aanmelden voor de organisatie van de Waadolympiade? Mail naar: projectwierum@gmail.com. Op de hoogte blijven? Houd de dorpswebsite in de gaten.

Ps. Het ecologisch onderzoek wordt gefinancierd door de gebonoreerde proceskosten van het Iepen Mienskip fjûns.

HET OBSERVATORIUM

<http://www.observatorium.org/observatorium/site/application/#/home>

ROTTERDAM – Het observatorium heeft de eerste schetsen gemaakt van het getijdenbad. Deze schetsen stonden in de eerste nieuwsbrief. De projectgroep Wierum heeft een definitief ontwerp gekozen. Het ontwerp wat in het bovenstaande artikel is te zien. Het observatorium zal voor dit ontwerp een definitieve uitwerking maken van zowel de pier als het getijdenbad.

Op de foto hiernaast is de kunstenaars groep van het Observatorium te zien. De groep bestaat uit (v.l.n.r.) Lieven Poutsma, Andre Dekker, Geert van de Camp en Ruud Reutelingsperger. De groep wijdt zich sinds 1997 aan de verbindingen tussen kunst, landschap en maatschappij. Ze willen sculptuur maken, die als een gemeenschappelijk goed aanvaard worden, die voor genius loci zorgt en die gebruikt wordt.⁶

Ruud Reutelingsperger (rechts) heeft inmiddels kennis gemaakt met de projectgroep, naar de wensen geluisterd en is bezig met het definitieve ontwerp. Het observatorium is zeer betrokken en neemt alle tijd voor de projectgroep.

Zoals het nu staat wordt het definitieve ontwerp gebaseerd op afbeelding 1. Er wordt een getijdenbad ontworpen, wat de functie van Wadwachtpost zal dragen. Het uiteindelijke ontwerp zal eind juni bekend worden. Wanneer de projectgroep en het dorp tevreden zijn, zal het ontwerp gepubliceerd worden.

AFSTUDEERONDERZOEK AFGEROND

Het afstudeeronderzoek van Anna-Maaike v.d. Weide is afgerond

De hoofdvraag van het onderzoek luidde:

AAN WELKE RANDVOORWAARDEN MOETEN DE VIJF ONTWERPEN VOLDOEN OM GEREALISEERD TE WORDEN IN WIERUM EN WELK VAN DE ONTWERPEN IS VERVOLGENS HET MEEST UITVOERBAAR?

Het antwoord op de hoofdvraag is dat er 20 belangrijke randvoorwaarden zijn waar het definitieve project aan moet voldoen. De essentiële randvoorwaarden zijn: de benodigde vergunningen, gebruik van duurzaam materiaal, natuurontwikkeling, de drager van het uiteindelijke beheer en onderhoud en het draagvlak van de provincie, Rijkswaterstaat, Wetterskip Fryslân, de gemeente Dongeradeel, Waddenvereniging, Sense of Place en de bewoners van het dorp Wierum. Het draagvlak kan worden voldaan door gehoor te geven aan de randvoorwaarden die de organisaties belangrijk vinden. Door vooroverleg en goede ecologische onderbouwing kunnen de vergunningen aangevraagd worden. Door rekening te houden met het gebruik van duurzaam materiaal, wordt geen afbraak gedaan aan natuurontwikkeling.

Als naar de beoordeling van deze randvoorwaarden wordt gekeken, is ontwerp vijf – ‘kwelderbehoud’ het best uitvoerbare ontwerp, mits er een wadwachtpost in plaats van een getijdenbad wordt geplaatst. Dit is gebleken door de

⁶ (Observatorium, 2017)

multicriteria analyse. Ontwerp vijf staat met een punten totaal van 36 van de 40 punten op de eerste plaats. Als men niet voor de wadwachtpost kiest, is ontwerp vier – ‘strand’ het best uit te voeren ontwerp. Dit ontwerp heeft weinig vergunningen nodig, het meeste kan met een melding worden afgehandeld.

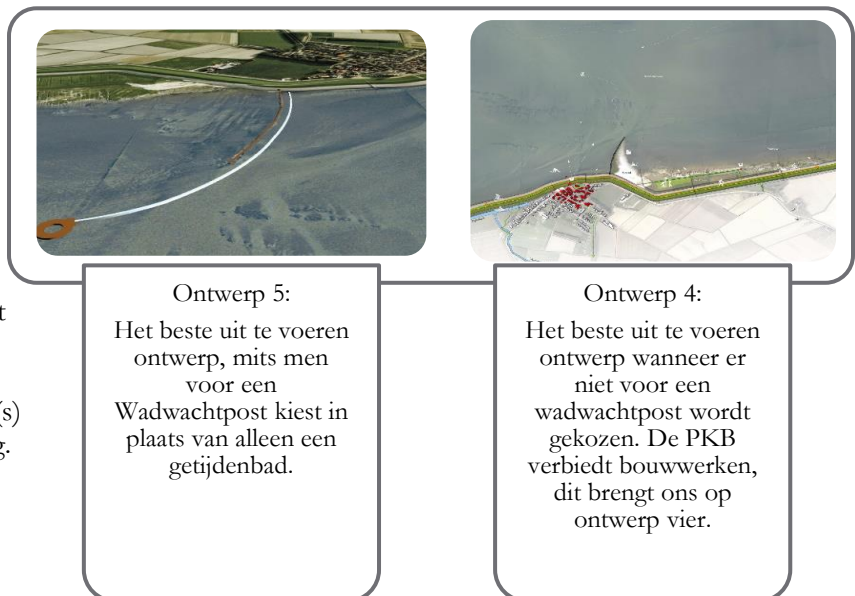
Het doel van dit onderzoek:

Het adviseren van de projectgroep Wierum over de randvoorwaarden van de vijf ontwerpen, zodat een verantwoorde keuze kan worden gemaakt over de realisatie van één van de ontwerpen. Voor een wel overwogen advies is gesproken met 6 bedrijven/organisaties in de vorm van groepsgesprekken en interviews. Daarnaast zijn de dorpsbewoners door middel van een enquête door de projectgroep gevraagd naar hun mening en heeft de projectgroep informatie geleverd tijdens de overleggen. Voorafgaand aan de groepsgesprekken is literatuuronderzoek gedaan. De gegevens die verkregen zijn uit de groepsgesprekken, interviews en literatuur is verwerkt en geanalyseerd met behulp van de stakeholderanalyse en de multicriteria analyse.

Voorafgaand aan het onderzoek zijn drie deelvragen geformuleerd. Door het beantwoorden van de deelvragen is de hoofdvraag beantwoord. Deelvraag één gaat over de randvoorwaarden, die gelden voor de vijf ontwerpen. De belangrijkste, essentiële randvoorwaarden die gelden voor het uiteindelijke ontwerp zijn de watervergunning, natuurbeschermingsvergunning en de eventuele omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning moet aangevraagd worden als de handeling niet binnen de ‘Beheersverordening Waddenzee en Noordzee’ valt. Dit is bijvoorbeeld bij nieuwbouw. Het gebruik van duurzaam materiaal, het draagvlak van de provincie Fryslân, Rijkswaterstaat, het Wetterskip Fryslân en de gemeente Dongeradeel zijn ook essentiële randvoorwaarden. Daarnaast moet men aan de Natura 2000 gedragsregels voldoen, is kwelderbehoud en ontwikkeling belangrijk en moet er rekening worden gehouden met de cultuurhistorische waarden die gelden in het gebied.

De cultuurhistorische waarde in het gebied is de bestaande dam en de bijzondere klinkwelder. Door deze cultuurhistorische waarden in het gebied te behouden en te beschermen kan een tweede dam aan de westkant van de bestaande dam worden gebouwd. Als de nieuwe dam wordt afgebogen naar het oosten wordt niet alleen de bestaande dam beschermd, maar blijft ook de kwelder behouden. Op deze manier wordt er ook aan de randvoorwaarde kwelderbehoud gewerkt en op lange termijn zal de kwelder aanslibben waarbij de randvoorwaarde ‘kwelderontwikkeling’ wordt voldaan. Draagvlak is belangrijk. Het is daarom van belang om vooroverleg met de vergunningverleners in te plannen. Tijdens het vooroverleg wordt duidelijk hoe de instantie tegen het concrete ontwerp aankijkt en wat er ontbreekt in de aanvraag. Niet alleen het draagvlak van de vergunningverleners, maar ook die van de dorpsbewoners is belangrijk. De organisatie van een informatieavond en het plaatsen van updates op de dorpsite houdt de bewoners op de hoogte en zorgt ervoor dat het draagvlak onderhouden blijft.

Het voldoen van de essentiële randvoorwaarden is belangrijk om het voorkeurs ontwerp, een nieuwe pier aan de westkant van het hoofd om kwelderbehoud te stimuleren, te realiseren. Dit betekent dat de watervergunning (RWS en keur WF), natuurbescherming vergunning en omgevingsvergunning genoodzaakt zijn, mocht dit niet gebeuren dan kan het project niet doorgaan. De kans is groter dat de vergunningen worden verleend wanneer de natuur, cultuurhistorie en algemene functie(s) duidelijk worden aangegeven in de aanvraag. Daarnaast is vooroverleg belangrijk, na het vooroverleg kan de vergunning worden ingediend. Bij de aanvraag van de waterwetvergunning is het noodzakelijk rekening te houden met de eisen die in de planologische kernbeslissing Waddenzee staan, aan deze eisen moet de vergunningaanvraag voldoen. Om aan de vergunningen te voldoen, kan worden gekozen voor een Wadwachtpost met zwemmogelijkheid als nevenfunctie. Op deze manier wordt de kwelder ook beschermd. Als men niet aan de vergunning voldoet, is ontwerp 4 het beste.

Ontwerp 5:

Het beste uit te voeren ontwerp, mits men voor een Wadwachtpost kiest in plaats van alleen een getijdenbad.

Ontwerp 4:

Het beste uit te voeren ontwerp wanneer er niet voor een wadwachtpost wordt gekozen. De PKB verbiedt bouwwerken, dit brengt ons op ontwerp vier.

PASSENDE BEOORDELING

<https://www.royalhaskoningdhv.com/nl-nl/nederland>

Wanneer het definitieve ontwerp bekend is en de juiste plek is aangewezen, dan kan er een passende beoordeling worden gemaakt. Als er een project uitgevoerd gaat worden, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dan moet er een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied. Daarbij moet er rekening gehouden worden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied. De passende beoordeling moet worden ingediend bij de aanvraag om een omgevingsvergunning of Nbwet-vergunning voor het project te krijgen. Een passende beoordeling is een voorwaarde voor het verlenen van een omgevingsvergunning of Nbwet-vergunning voor een

project dat (al dan niet in combinatie met andere projecten) significante gevolgen kan hebben op een Natura 2000-gebied. De vergunning kan worden verleend als de passende beoordeling aantoont dat er geen significante effecten zijn. Als er wel mogelijke significante effecten zijn, kan de vergunning alleen worden verleend als er geen alternatieven voor de activiteit zijn, er dwingende redenen van groot openbaar belang mee gediend zijn en de negatieve gevolgen gecompenseerd worden (de ADC-toets).⁷

Het ingenieursbedrijf Royal HaskoningDHV is gevraagd om een offerte uit te brengen voor een passende beoordeling voor het gebied in Wierum .

HOE NU VERDER?

Wat zal er nu gaan gebeuren?

- Er wordt een passende beoordeling gemaakt;
- Vooroverleg wordt gepland;
- Vergunningen zullen worden aangevraagd;
- Het dorp en u zult op de hoogte worden gehouden.

Met vriendelijke groet,

De projectgroep Wierum

⁷ (Vergunninginfo, 2017)